

BIBIANA, MEDZINÁRODNÝ DOM UMENIA PRE DETI

**CESTA TAM A ZASA SPÄŤ
alebo
AKO NEZABLÚDIŤ**

(O labyrintoch)

Námet výstavy

Motto:

Iba možnosť spiatočnej cesty nás povedie vpred...

M. Heidegger

Autorka: Jana Živicová

Dramaturgia: Ľada Čárska

Úvod

Princíp bludiska sa vyskytoval v histórii ľudstva prakticky vo všetkých civilizáciách. Je to jeden z najstarších fundamentálnych symbolov v histórii ľudstva.

Labyrint je filozofický symbol dlhej a zložitej cesty k vytúženému cieľu (s možnosťou návratu). Rovnako môže byť aj výtvarným symbolom - ide o druh bludiska vytvorený pomocou špirál okolo križovej osi. Rozhodne však predstavuje isté tajomstvo a nevyjasnené záhady s viacerými možnosťami riešenia

Nájde ho v keltských uzloch, gréckej architektúre, keramike pueblianskych Indiánov, starých maľbách z Islandu, v slovenských ornamentoch i v súčasnej abstraktnej maľbe...

Labyrint je modelom božského vesmíru a ukrýva v sebe určité nadpozemské a nadzmyslové princípy. Je nástrojom na interpretáciu mnohých symbolov, mýtov a rituálov. Odomykať tajomstvá nám pomôže moderná veda. Veď princíp labyrintu môžeme objaviť aj v kvantovej fyzike a molekulárnej chémii. V našej výstave pôjde teda o prepojenie starého symbolu s modernou vedou.

Je viac ako zaujímavé, že pochopenie tohto fenoménu nezávisí od našich vedomostí, ale skôr od intuície, ktorú sme snáď celkom nezabli a nepochovali v súčasnom konzumnom spôsobe života.

Cez tajomstvo labyrintu môžeme pochopiť záhadu (labyrint) života , pretože nám otvára dvere do iných dimenzií reality.

Základom riešenia všetkých rovníc spojených s labyrintom **je hľadanie stredu** .

Kapitoly

PREDOHRA

Predohrou k výstave je bludisko v dolných priestoroch (klenby), kde by bol ukrytý Minotaurus. Po konzultáciách s autormi simultánne prebiehajúcej výstavy o krídlach sme sa dohodli, že obidve výstavy môžeme spojiť postavou DAIDALA, umelca a architekta, ktorý postavil pre kráľa Minósa na Kréte slávne bludisko, z ktorého potom samotný architekt potreboval uniknúť a preto pre seba a svojho syna Ikaru zostrojil krídla.

Cesta do labyrintu

Príbeh Minotaura

Minotaurus bol tvor (netvor) kvôli ktorému vznikol labyrint.

V labyrinte chcel krétsky kráľ Minós ukryť hanbu, ktorá padala na jeho ženu Pasifaé a na neho. Bola to pomsta boha Poseidona, ktorému nechcel kráľ obetovať bieleho býka. A tak padla kľatba na Pasifaé, ktorá sa do býka zafúbi a splodí s ním obludu s býčou hlavou a ľudským telom, ktorej treba každoročne obetovať 7 mládencov a 7 pánien. (Preto klasický (krétsky) labyrint obsahuje 7 okruhov - prsteňov.)

Labyrint postavil slávny aténsky umelec Daidalos.

Hrdina Téseus však s pomocou Minóovej dcéry Ariadny a jej kľbka (červených) niti nájde stred labyrintu, v ktorom je ukrytý Minotaurus, zabije ho a oslobodí mládencov a panny. Kráľ si myslí, že Tésecovi pomohol Daidalos a preto ho uväzni v labyrinte spolu s jeho synom Ikarom. Daidalos sám má problém s cestou von a tak vymyslí krídla ako cestu k slobode.

Kapitola štvrtá

Mozog a počítač

Aj ľudský mozog vyzerá ako labyrint, v ktorom sa túlajú myšlienky... O anatómii mozgu sa dnes toho vie veľmi veľa, menej sa vie o jeho fungovaní. Pre nás to znamená neobmedzené možnosti pri aktivizácii návštevníkov.

(Čakry – energetické dráhy rovnako ako krétsky labyrint obsahujú 7 okruhov)

Rovnako aj vnútro počítača nám evokuje bludisko.

Kapitola piata

Vzťahy

Ako vyzerá labyrint vzťahov? Alebo osobný labyrint, ktorý má každý človek?

Dá sa v nich rovnako blúdiť ako v klasických labyrintoch.

Rovnako môžeme zablúdiť v labyrinte moderného abstraktného umenia.

Kapitola šiesta

Cesta z labyrintu

Zvuk, svetlo a farba nás vedú aj von. Pomôžu nám k tomu aj pierka, ktoré budú evokovať Daidalovu cestu z labyrintu..

Poznámka:

Predpokladáme špeciálne ozvučenie každej kapitoly a v samotnej výstave čo najmenej textov.

Použitá literatúra

P. Conty " Genéza a geometria labyrintov." (Inner Traditions , Rochester, Vermont, 2002)

J. A. Komenský „ LABYRINT SVETA A RAJ SRDCA „ Lyra Pragensis, Praha, 1998

F. Durrenmat: „ Labyrint “

L. Borges „ Poviedky “

J. Musset „ Odkrývanie sveta biblie“

„ 1500 Fascinating Facts „

R. Mertlík: „ Staroveké báje a povesti“

S. Hawking „ Vesmír v orechovej škrupinke“

+ internetové pramene

Vizualizácia:

Labyrint so 7 okruhmi (prsteňmi), nespočetné do seba zapadajúce sklenené steny v ktorých vidíme nielen svoje zrkadlové obrazy, ale aj obrazy svojich obrazov. Cesty do labyrintu, hľadanie stredu, Ariadnina (červená) niť – koniec nite. Ozvučenie (dých tvora-netvora). Zvuk, svetlo a farba nás vedú k Minotaurovi, ktorý sa rovnako ako my zrkadlí v sklenených stenách, takže vlastne nevieme, ktorý je naozajstný a ktorý je odrazom...

(Inšpirácia poviedkou F. Durrenmata)

Kapitola prvá

Labyrint sveta 1

Kapitola inšpirovaná alegorickým traktátom J. A. Komenského LABYRINT SVETA a RAJ SRDCA, v ktorom predstavuje svet ako bludisko, kde sú všetky modely demystifikované a ktorého jediným východiskom je cesta k Bohu.

Táto kapitola obsahuje podkapitoly:

a.) Púšť

Príbeh od L. Borgesa

Na počiatku dní dal babylonský kráľ postaviť obrovské a zložité bludisko, ktoré alo nekonečne veľa chodieb, dverí a schodov. Málokomu sa podarilo z neho vyjsť. Do tohto bludiska zaviedol kráľ babylonský svojho hosťa, kráľa arabského. Ten v ňom blúdil celý deň. Napokon sa mu neskoro večer podarilo nájsť cestu von. Bol zahabnený, ale nesťažoval sa. Pozval kráľa babylonského do svojho bludiska, v ktorom netreba stúpať po schodoch, otvárať a zatvárať dvere a prechádzať po chodbách. Babylonský kráľ bol na takéto bludisko veľmi zvedavý. Keď prišiel, zaviedol ho arabský kráľ do púšte a tam ho nechal...

Bludisko v piesku, sypanie mandaly.

b.) More

Na mori sa dá rovnako blúdiť ako v púšti, aj vlny dokážu vytvoriť labyrint.

c.) Záhrady – labyrinty v tráve

d.) Labyrinty na podlahách chrámov, (Chartre, Amiéns (je aj na Slovensku?)

e.) Vesmír

Labyrint a kvantová fyzika

Kapitola druhá

Labyrint sveta 2 alebo Upletené labyrinty

Pokračovanie v Amerike.

Okrúhle labyrinty Indiánov z kmeňa Hopi, ktorí žili v Grand Canyon sú veľmi špecifické, rovnako ako maľby pueblianskych Indiánov. Podľa týchto vzorov vlastne pletli košíky a misky...

Kapitola tretia

Zauzľovanie a rozuzľovanie

Motto:

Keď si želáte rozviazať uzol, najskôr musíte vedieť, ako bol zaviazaný...

Budha

Uzly sú mimoriadne zaujímavou kapitolou, ktorá ponúka okrem hľadania cesty aj manuálne aktivity pre deti. Rovnako sa tu dá hovoriť o chráme ako uzle.

Podľa priestorového riešenia je možné tieto dve kapitoly vymeniť.